

ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

УДК [316.7:330.34:35.071](477)

DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/10.18>**Грицайко А.В.**аспірант кафедри інформаційних систем в менеджменті,
Львівський національний університет імені Івана Франка

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ КРАЇНИ

Дослідження доводять, що в сучасних умовах поступальний розвиток країни та її економічне зростання неможливі без розвитку соціокультурного потенціалу. Однією з причин успіху країн – лідерів економічного зростання є побудова державної моделі управління саме на засадах соціокультурного підходу. Сьогодні вже не викликає жодних сумнівів використання соціокультурного потенціалу як чинника економічного зростання. Саме тому постає об'єктивна необхідність аналізу найкращих світових практик управління соціокультурним потенціалом країни та використання цього досвіду для побудови ефективної державної моделі. Відсутність в Україні цілісної системної методології управління і, як наслідок, цілісної системи технологій соціального управління в його широкому розумінні є важливою комплексною проблемою розвитку суспільства. Цілісна система управління повинна являти собою єдність використовуваних технологій у всіх секторах управління соціокультурним потенціалом. При цьому на даному етапі розвитку українського суспільства основне навантаження покладається саме на державні органи влади, що повинні забезпечити системність і високу технологічність державного управління, ефективність прийнятих державних управлінських рішень.

Ключові слова: соціокультурний потенціал, соціокультурна сфера, соціокультурний розвиток, рівень довіри, державне управління, механізм управління.

Постановка проблеми. Соціальні, економічні, культурні, політичні процеси та трансформації останніх десятиліть різко змінюють основоположні стандарти життя суспільства, їхні економічні взаємовідносини, соціальну структуру тощо.

Вплив закономірностей та особливостей трансформації в контексті соціокультурного розвитку країни стає особливо актуальним у зв'язку з економічною та соціальною нестабільністю в суспільстві. Низка соціально-економічних потрясінь останніх десятиліть (фінансова криза 2004–2008 рр., соціальна криза 2013 р., анексія Криму, війна на Сході України тощо) особливо негативно вплинула на економічний розвиток країни та її економічне зростання. На тлі цих подій дослідження чинників соціокультурного потенціалу країни є особливо актуальним. Ураховуючи різноманітність окремих культурних та соціальних особливостей регіонів України, дослідження саме соціокультурного потенціалу стає одним із вирішальних напрямів державного управління на шляху стабілізації та розбудови країни. Сучасний етап розвитку суспільства як соціокультурної системи супроводжується глибокими змінами в усіх сферах суспільного життя. Сьогодні дослідження як механізмів управління соціокультурним потенціалом, так і його складників, а також на їх основі аналіз і прогнозування розвитку як окремих країн, так і регіонів не викликають жодних сумнівів,

а навпаки, дають можливості довгострокового порівняльного економічного аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У сучасній науковій літературі знаходимо численні підтвердження важливості впливу соціокультурного потенціалу на економічне зростання країни як у класиків економічної думки, так і в сучасних науковців. Зокрема, вплив позаекономічних чинників на економічне зростання розглядали у своїх працях М. Вебер, А. Тойнбі, Р. Кулнборн. Окремі дослідження, присвячені впливу соціокультурних чинників на економічне зростання, засвідчують існування зв'язків між соціокультурною специфікою суспільства й ефективністю роботи формальних інститутів (А. Алесіна, Р. Джуліано [1]), якістю державного управління (А.Н. Ліхт, К. Голдшмідт [10]), інноваційним розвитком (С. Шане [11]), інтенсивністю міжнародної торгівлі та рівнем прямих іноземних інвестицій (П. Гемават, Л. Танг, Б. Тадессе, Р. Вайт [14]), ефективністю різних систем корпоративного управління (Г. Хофстеде [9], Ф. Тромпенаарс [15]), економічним зростанням (Л. Гуїсо, П. Сапієнца, Ю. Городніченко, Г. Роланд [8]), успішністю модернізацій (П.Л. Бергер, Х. Хсіао [2]) тощо.

До цієї проблематики звертаються вітчизняні вчені: В. Базилевич, Л. Радіонова, Н. Гриценко, А. Діліпенко, А. Філіпенко, Ю. Пахомов, Ю. Павленко, Д. Лук'яненко, Б. Кузик, Ю. Яковець,

А. Ахієзер, І. Діскін, Т. Заславська, Я. Кузьмінов, П.А. Циганков, А. Морозов, К. Панфьоров, Р. Ривкін, Г. Соколов та ін.

Мета статті полягає в аналізі особливостей управління соціокультурним потенціалом країни та визначенні найбільш прийнятної для вітчизняних реалій моделі управління.

Виклад основного матеріалу. У сучасній науковій літературі активно обговорюють роль соціокультурних чинників як складників неформальних інститутів, пов'язаних із цінностями і поведінковими установками (соціокультурний характер і особливості), що поділяються конкретним суспільством і які повільно змінюються в часі. Соціокультурні чинники, які визначаються цінностями і поведінковими установками людей, а також різноманітністю етнічних, лінгвістичних і релігійних груп, можуть впливати на соціально-економічні процеси як на мікрорівні (наприклад, у межах одного підприємства), так і на мезо- і макрорівні (регіон і країна у цілому). І цей вплив може як підтримувати інноваційний економічний розвиток, так і перешкоджати йому.

Соціокультурний розвиток сприяє накопиченню функцій соціальної системи, що, як наслідок, робить її більш ефективною, саме тому врахування соціокультурних чинників (ідентифікаційних, ціннісних, мотиваційних) необхідне для формування не лише ефективної соціоекономічної політики, а й економічного зростання країни загалом.

Здійснення як стратегічного, так і тактичного управління в економіці потребує врахування не тільки фундаментального значення соціокультурного середовища для господарської сфери, а й актуальних взаємозв'язків у системі, особливостей їх структури, сил, співвідношення тощо [19].

Ефективне сучасне управління країною базується на фундаментальних основах соціокультурної парадигми. Гнучка і маневрена, економічно обґрунтована соціокультурна політика й управління в сучасних умовах створюють підвалини для формування нової стратегії і тактики використання ресурсів та можливостей різнопрофільних соціокультурних інститутів, а також урегулюють процес перерозподілу функцій і обсягів соціокультурних послуг між ними, а також можливість раціонального використання матеріально-технічної бази, кадрового ресурсу тощо.

Соціокультурний потенціал – це головний показник стану суспільства. Він включає у себе оцінку широкого кола складників, таких як: культура (у тому числі й політична), цінності, традиції, релігія, рівень освіти, охорони здоров'я, розвиток системи соціальних гарантій, дохід, структура населення і верстви суспільства, юридична та політична свідомість суспільства, національна ідентичність, активність населення (у т.ч. підприємницька та інноваційна), науково-технологічний рівень відтво-

рення тощо. Соціокультурний потенціал визначає стабільність кожного окремого суспільства і його місце у світі, є основою його подальшого розвитку.

Сучасна соціокультурна сфера – одна з перспективних сфер діяльності, де акумулюються значні фінансові ресурси. Так, наприклад, за останні 20 років культура як окремий сектор виробництва відіграє все більш важливу роль у національних економіках країн. Культурні види діяльності і галузі стають драйверами економічного зростання як економік розвинених, так і країн, що розвиваються, сприяють диверсифікації національних економік, формуванню доходів і створенню нових робочих місць, особливо це простежується в країнах, що розвиваються, і країнах ОЕСР. Так, на кінець 2018 р. капіталізація творчих індустрій у всьому світі становила близько 2,3 трлн. доларів, у цій сфері створено понад 30 млн. робочих місць. Загалом креативний сегмент впливає на формування доходів, створення робочих місць і експортні надходження. В окремі роки надходження від галузей культури в два рази перевищують надходження від міжнародного туризму.

Проведені дослідження дали змогу високо оцінити потенціал креативних індустрій, проявом якого стали кількісні й якісні зміни, що відбулися в ЄС за останнє десятиліття під впливом цих галузей (табл. 1). Так, за оцінкою компанії Ernst & Young, сукупна виручка креативних індустрій в ЄС (28 країн) у 2012 р. становила 535,9 млрд. євро (4,2% ВВП ЄС) [4]. Використання іншої методології розрахунку дає змогу оцінити внесок креативних індустрій у 2008 р. у ВВП ЄС на рівні 6,9% [3]. Для порівняння: внесок сфери нерухомості в економіку ЄС становить 2,1%, хімічної промисловості (включаючи виробництво пластмасових і гумових виробів) – 2,3%, текстильної промисловості – 0,5% [12].

Однак більш показовим для ЄС параметром є поточна зайнятість у галузі і можливості створення нових робочих місць. За даними Eurostat, на 2012 р. у креативних індустріях ЄС було зайнято 7,06 млн. осіб (3,3% працездатного населення ЄС). Інші оцінки дають змогу визначити частку зайнятих у креативних індустріях ЄС на рівні 6,5% усіх трудових ресурсів [3]. Для порівняння: у будівельному секторі зайнято 15,35 млн. осіб; у металургії – 4,97 млн; у харчовій промисловості – 4,75 млн; у хімічній промисловості – 1,35 млн. осіб. При цьому зайнятість у креативних індустріях має досить високу ступінь стійкості. У 2000–2007 рр. кількість робочих місць у креативних індустріях ЄС збільшувалася щороку на 3,5% (в інших галузях економіки ЄС – на 1%). Навіть у кризові 2008–2012 рр. спостерігаємо приріст показника щорічно на 0,7%, натомість в інших галузях європейської економіки спостерігаємо спад – на 0,7% [17].

Значення соціокультурної сфери в процесі модернізації і динамічного розвитку суспільних

Таблиця 1

Роль креативних індустрій в економіці окремих країн ЄС

Країна	Внесок креативних індустрій у ВВП, 2003 р., %	Частка зайнятих у креативних індустріях, 2008/2009 рр., %	Експорт креативних товарів, 2012 р., млрд дол.	Частка креативних товарів в експорті, 2012 р., %
Європейський Союз (27 країн)	2,6* (4,2**)	4,34 (3,3**)	129,61	1,77
Австрія	1,8	4,71	5,08	2,33
Великобританія	3,0	5,39	23,08	3,67
Німеччина	2,5	4,00	28,72	1,77
Данія	3,1	4,26	3,51	2,02
Ірландія	1,7	4,76	1,60	0,71
Італія	2,3	4,30	27,02	4,44
Нідерланди	2,7	5,45	9,40	1,39
Фінляндія	3,1	6,05	0,78	0,75
Франція	3,4	4,18	19,77	2,48
Швеція	2,4	7,30	4,32	1,75

* Ураховано 25 країн ЄС. **Ураховано 28 країн ЄС, показник розраховано станом на 2012 р.

Джерело: складено за [17]

відносин, економічного зростання країни загалом є основоположним. У цій сфері створюються умови для формування інтелектуального потенціалу нації і значною мірою визначається духовне життя суспільства. Саме тому питання можливості управління соціокультурною сферою достатньо складні. Проте необхідність управління процесом відтворення суспільних відносин не менш очевидна, ніж управління всіма іншими явищами і процесами в суспільстві. Це доводить і сформована практика активного використання методів виробничого менеджменту під час організації соціально значимої діяльності, і формування теоретичних та методологічних основ соціального управління.

Аналіз світових практик державного управління засвідчує зміцнення позицій неоменеджералізму

у соціокультурній сфері, що призвело до переходу від патерналістської до партнерської моделі управління [6, с. 56–57]. Загалом можна виділити два напрями в соціокультурній політиці країн світу:

- нове управління через зміну форм фінансування і його зменшення;
- зміна правової бази надання соціокультурних послуг населенню та інших форм управління всередині соціокультурної сфери.

В Україні, зокрема, реформування управлінської структури соціокультурної сфери відбувається в умовах економічної кризи, воєнного конфлікту, бюджетних обмежень і низького рівня довіри до органів влади. Так, за останніми дослідженнями, лише 9% українців мають довіру до свого уряду, а 91% громадян кажуть, що корупція широко поширена в уряді (рис. 1) [16].

Рівень довіри українців до влади є одним із найнижчих у світі, %

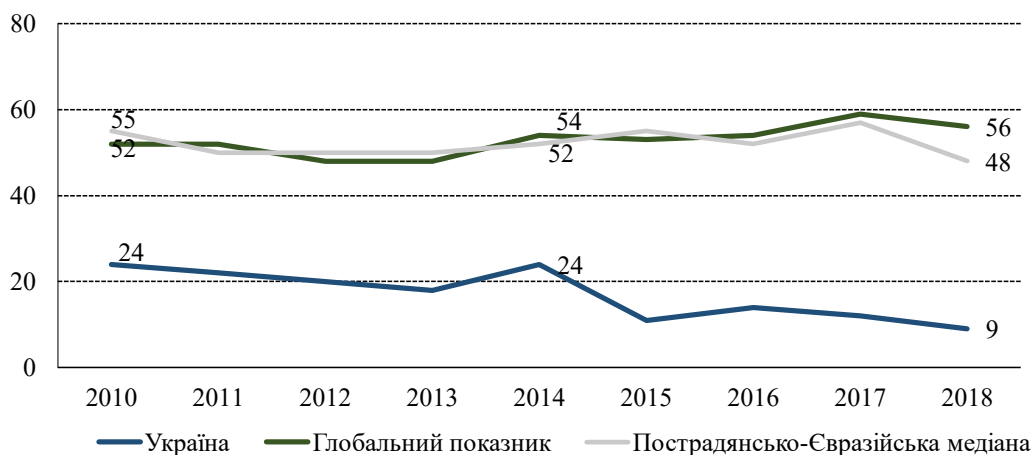

Рис. 1. Рівень довіри до влади в українському суспільстві, 2010–2018 рр. (% тих, хто довіряє владі)

Джерело: складено за [16]

Державне управління соціокультурною сферою являє собою механізм реалізації цілей соціальної та культурної політики, заснованої на законодавчо встановлених імперативах, що визначають реальний рівень життя, соціального благополуччя, зайнятості населення, їх соціальної підтримки.

Загалом можемо стверджувати, що поступальний розвиток будь-якої країни, її економічне зростання значною мірою залежать:

1) від управлінської моделі сформованого соціокультурного потенціалу;

2) від регулювання соціокультурних відносин, що її здійснюють державні та громадські організації з метою підвищення добробуту й надання соціального захисту різним верствам населення;

3) від здійснення соціального партнерства – спільної діяльності уряду, підприємців та профспілок, спрямованої на узгодження інтересів та вирішення проблем, передусім у соціальній та виробничій сферах;

4) від здійснення новітніх соціальних і політичних технологій, орієнтованих на людський чинник, підвищення якості соціального життя, що має стати найважливішим показником результативності соціальної політики.

Як відомо, суть та сенс будь-яких управлінських зусиль вертикальних і горизонтальних органів й організацій спрямована на людину, а сама соціокультурна сфера викликає занепокоєння в суспільстві і потребує державного управління. Основна мета соціокультурного управління сьогодні – створення умов для реалізації і поєднання інтересів усіх суб'єктів соціокультурної сфери – окремих суб'єктів, окремих суспільних груп, окремих самоорганізованих формувань, творчих колективів, різноманітних об'єднань, організацій і установ, соціальних інститутів, спеціалістів для ефективної взаємодії в розвитку соціокультурних процесів, поліпшення життя людей.

В організаційно-управлінській системі (яка ще повністю не сформувалася і знаходиться у стадії реорганізації) чітко видно дві об'єктивні основні тенденції розвитку соціокультурної сфери. Одна з них пов'язана з трансформацією власне управлінських технологій, що діють у галузі, а друга – зі зміною ролі суб'єктів соціокультурної системи в житті суспільства. Перша тенденція визначається втратою реальної функції централізованого контролю і нормування та наділенням управлінського персоналу на місцях правом самостійного прийняття рішень як оперативного, так і стратегічного характеру.

Взаємодія з іншими суб'єктами соціокультурної діяльності як із партнерами, а не як з підлеглими або пасивними адресатами, управлінці не вміють і не бажають (у силу відомчої прихильності), до того ж немає і реальних організаційних, економічних, правових механізмів для такої партнерської взаємодії. У такій моделі функції

управління розвитком соціокультурної сфери формально покликані виконувати територіальні органи управління: районні, місцеві, обласні тощо. Такий «комплексний» підхід до планування фактично зводився до об'єднання в один документ (що розробляється за традиційною галузевою схемою планування) усіх планів розвитку установ соціокультурної сфери.

При цьому організаційно-управлінські нововведення мають переважно характер додавання координуючих функцій до вже існуючих, що реально не змінило принципів управління в соціокультурній сфері.

Пошук і експериментальна апробація моделей організації управління соціокультурною діяльністю тривають і сьогодні. Особливо помітні різного роду реорганізації у вигляді злиття і роз'єднання органів управління соціокультурною сферою на різних рівнях управління (реформа медицини, освіти, пенсійна реформа).

Велика частина проблем галузевого управління, усунення внутрішніх антагонізмів між різними структурами управління можуть бути вирішені не тільки за рахунок злиття або розмежування структур, а й шляхом зміни характеру взаємин між соціокультурними установами і керівними органами країни загалом.

Сучасне управління соціокультурним розвитком країни повинно віддзеркалювати:

- специфіку історичного розвитку регіону, області тощо;

- традиції, національні та конфесійні риси соціальних груп населення, що проживають на конкретній території;

- розвиток соціокультурної інфраструктури, активності і творчого потенціалу населення регіону;

- наявність професійних кадрів, здатних розвивати соціокультурний потенціал регіону, попит і задоволення культурних потреб, інформованості та рівня освіти.

У рамках управлінської парадигми соціокультурної сфери особливого значення набуває характеристика двоїстої природи її потенціалу, який представлений у вигляді соціально-економічного та культурно-мистецького компонентів. По відношенню до кожного з них існують різні межі управління. Очевидно, що традиційні методи управління більшою мірою мають відношення до ресурсного забезпечення розвитку соціокультурної сфери (соціально-економічна компонента). Управління духовними процесами набуває форми регулювання, підтримки і стимулювання творчості, культурної активності людей та організацій і носить нерідко спонтанний характер. Відповідно до цієї двоїстої природи соціокультурної сфери, розробляються й цілі управління.

В економічній і соціологічній науках активно розробляються ідеї специфіки управління

соціально-економічною базою розвитку соціокультурної сфери. Науковці та експерти пропонують різні підходи до формування та управління соціокультурною сферою, зокрема поділяємо думку, що управління соціокультурною сферою повинно базуватися на трьох сформованих секторах: державному, приватному та колективному. Відповідно до особливостей цих секторів, цілеспрямований механізм державного управління реалізовуватиметься через специфічні суспільні інститути – суб’єкти управління. До останніх у державному секторі належатимуть органи влади загальнодержавного, обласного та місцевого рівнів. У приватному секторі – органи управління приватних організацій та їх власників; у третьому, колективному, секторі – колегіальні органи керівництва громадськими організаціями, спілками, асоціаціями, благодійними фондами, релігійними організаціями тощо. Усі вони в сукупності становлять керуючу систему соціокультурної сфери країни, яка повинна створювати умови для рівномірного розподілу, використання та відновлення соціокультурного потенціалу країни. Пропонуємо таку загальну схему механізму управління соціокультурним потенціалом країни (рис. 2).

Загалом предметна конкретизація пріоритетів в управлінні соціокультурною діяльністю, яка могла б окреслювати контури цілком певної оптимальної моделі управління змістом соціокультурних процесів, може проявлятися у вигляді реалізації організаційно-управлінських кроків соціокультурного розвитку.

Висновки. Під час формування системи ефективного управління соціокультурним потенціалом України необхідно:

- чітко визначити систему соціокультурних складників (чинників), які сприятимуть/не сприятимуть інноваційному розвитку країни і, відповідно до цього, формувати та реалізовувати систему реформ у країні;
- сформувати соціокультурну карту країни та виділити на ній регіони за рівнем сприйняття реформ (інновацій, інноваційного розвитку);
- на основі здійсненого соціокультурного аналізу розробити рекомендації з проєктування та реалізації реформ в Україні.

Удосконалення процесу управління соціокультурною сферою зумовлене можливістю використання і таких сучасних методів, як:

- легітимація загальних (або функціональних) технологій економічного регулювання у соціокультурній сфері в системі чинних нормативно-правових актів на всіх рівнях управління;
- GR (Government Relations) – менеджмент, який ставить своїм завданням управління взаємодією організацій і установ, спільнот соціокультурної сфери з органами державної влади, лобювання їхніх інтересів у цих органах, що сприяє пом’якшенню суперечностей між загальнодержавними і галузевими органами управління, громадськими об’єднаннями громадян;
- активне лобювання інтересів суб’єктів соціокультурної сфери в процесі конкурентної боротьби політичних партій і рухів, особливо в періоди виборчих кампаній;

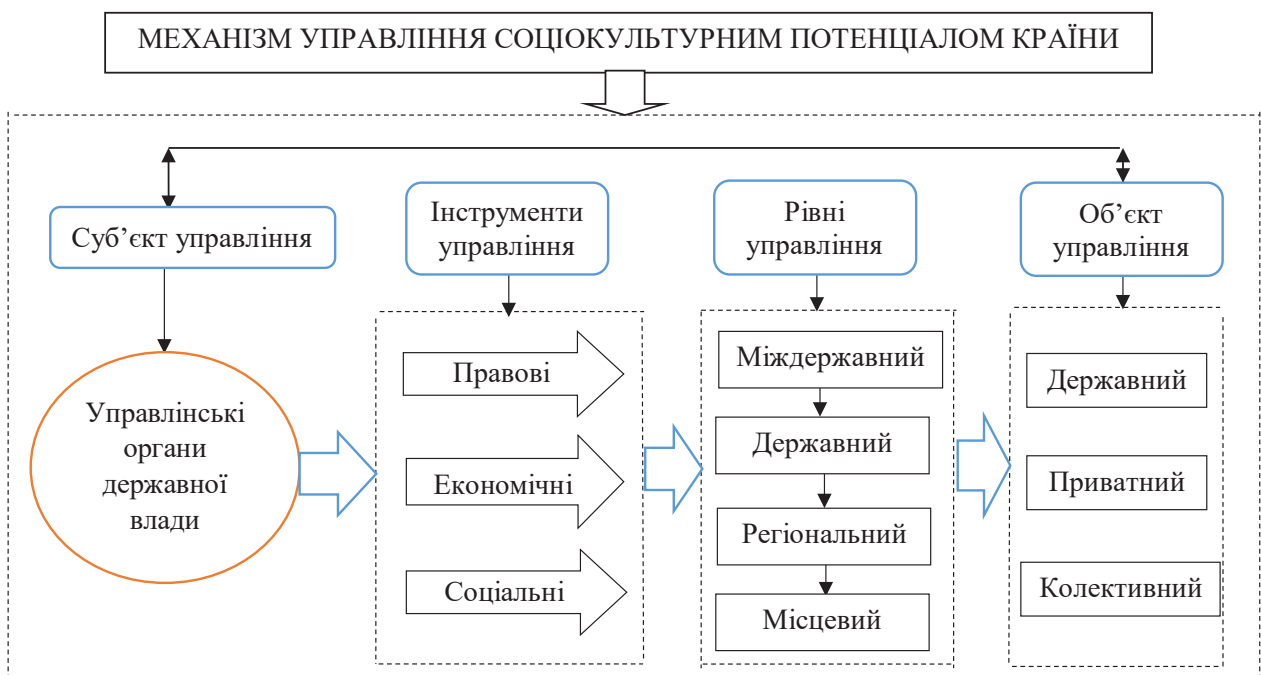

Рис. 2. Механізм управління соціокультурним потенціалом країни

Джерело: власна розробка автора

- консолідація зусиль усіх ЗМІ з розгорнутої інформаційної кампанії суспільства про існуючі проблеми в соціокультурній сфері і ступінь використання існуючих ресурсів для їх вирішення тощо.

Відсутність в Україні цілісної системної методології управління і, як наслідок, цілісної системи технологій соціального управління в його широкому розумінні є важливою комплексною проблемою розвитку суспільства. Цілісна система управління повинна являти собою єдність використовуваних технологій у всіх трьох вищезначених секторах управління соціокультурною сферою. При цьому на даному етапі розвитку українського суспільства основне навантаження покладається саме на державні органи влади, що повинні забезпечити системність і високу технологічність державного управління, ефективність

прийнятих державних управлінських рішень (проектів, програм, політик), постійну підтримку розвитку партнерських відносин держави з бізнесом та громадськими організаціями.

Отже, варто ще раз наголосити, що формування та реалізація реформ повинні відбуватися не лише як механізм запозичення світових практик, а й передусім через призму аналізу соціокультурних особливостей як країни у цілому, так і особливостей соціокультурного потенціалу окремих регіонів країни. На основі аналізу необхідно сформувати систему соціокультурних показників (індикаторів), які дадуть змогу кількісно оцінити соціокультурні характеристики різних регіонів та областей України. Реформи та управління країною повинні здійснюватися з позиції соціокультурних обстежень як у країні у цілому, так і окремих регіонах зокрема.

Список використаних джерел:

1. Alesina A., Giuliano P. Culture and institutions. *Journal of Economic Literature*. 2015. Vol. 53(4). P. 898–944. URL : <https://pubs.aeaweb.org/doi/pdfplus/10.1257/jel.53.4.898> (дата звернення: 06.11.2019).
2. Berger P.L., Hsiao H.-H.M. In Search Of An East Asian Development Model. Transaction Publishers, 1988. 256 с.
3. Building a Digital Economy: The Importance of Saving Jobs in the EU's Creative Industries. TERA Consultants. 2010. URL : http://kultur.creative-europe-desk.de/fileadmin/user_upload/Building_a_Digital_Economy_-_TERA.pdf (дата звернення: 25.12.2019).
4. Creating Growth. Measuring Cultural and Creative Markets in the EU. EY. 2014. URL : <https://www.biblit.it/wp-content/uploads/2014/12/EY-Creating-Growth-Measuring-Cultural-and-Creative-Markets-in-the-EU1.pdf>. (дата звернення: 05.12.2019).
5. Ghemawat Pankaj. Distance still matters. *Harvard business review*. 2001. Vol. 79(8). P. 1–12. URL : <https://cutt.ly/Er4legu> (дата звернення: 06.11.2019).
6. Dominelli L. Social work: Theory and practice for a changing profession. Oxford : Polity Press, 2004. 320 с.
7. Gorodnichenko Y., Roland G. Which dimensions of culture matter for long run growth? *The American Economic Review*. 2011. Vol. 101(3). P. 492–498. URL : https://eml.berkeley.edu/~ygorodni/GorodnichenkoRoland_AEAPP.pdf (дата звернення: 12.11.2019).
8. Guiso L., Sapienza P., Zingales L. Does culture affect economic outcome. *Journal of economic prospective*. 2006. Vol. 20. № 2. P. 23–48. URL : <https://pubs.aeaweb.org/doi/pdfplus/10.1257/jep.20.2.23> (дата звернення: 10.11.2019).
9. Hofstede G. Culture's Consequences: Comparing values, behaviors, institutions, and organizations across nations. SAGE Publications, Inc; 2nd edition. 2001. 616 p.
10. Licht A.N., Goldschmidt C., Schwartz S.H. Culture rules: The foundations of the rule of law and other norms of governance. *Journal of comparative economics*. 2007. Vol. 35(4). P. 659–688. URL : <http://www.faculty.idc.ac.il/licht/CR.pdf> (дата звернення: 20.11.2019).
11. Shane S. Uncertainty avoidance and the preference for innovation championing roles. *Journal of International Business Studies*. 1995. Vol. 26(1). P. 47–68. URL : https://www.academia.edu/33995814/Cultural_Differences_in_Innovation_Championing_Strategies (дата звернення: 20.12.2019).
12. Staines J. Mapping of Cultural and Creative Industry Export and Internationalisation Strategies in EU Member States. European Expert Network on Culture. 2013. URL : <http://www.interarts.net/descargas/interarts2564.pdf>. (дата звернення: 10.11.2019).
13. Tadesse B., White R. Does cultural distance hinder trade in goods? A comparative study of nine OECD member nations. *Open Economies Review*. 2010. Vol. 21(2). P. 237–261. URL : <https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs11079-008-9090-8> (дата звернення: 20.12.2019).
14. Tang L. The direction of cultural distance on FDI: attractiveness or incongruity? *Cross Cultural Management: An International Journal*. 2012. Vol. 19(2). P. 233–256. URL : <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/13527601211219919/full/html> (дата звернення: 20.12.2019).
15. Trompenaars F., Hampden-Turner C. Riding the waves of culture: Understanding diversity in global business. McGraw-Hill Education, 2012. 400 p.
16. World-Low 9% of Ukrainians Confident in Government. *GALLUP. 2019* : вебсайт. URL : <https://news.gallup.com/poll/247976/world-low-ukrainians-confident-government.aspx> (дата звернення: 20.11.2019).
17. Кодачигов Р.В. Стратегии стимулирования экспорта продукции креативных индустрий в странах Европейского Союза. *Известия УрГЭУ*. 2015. № 6(62). С. 114–125. URL : <http://jne.usue.ru/ru/-2015/492> (дата звернення: 25.12.2019).
18. Социокультурные факторы инновационного развития и успешной имплементации реформ / Центр стратегических разработок. Институты и общество. 2017. URL : <https://www.csr.ru/uploads/2017/10/report-sf-2017-10-12.pdf> (дата звернення: 14.12.2019).
19. Шедяков В.Є. Соціокультурний капітал як елемент сталого економічного зростання. *Моделювання та інформатизація соціально-економічного розвитку України*. 2016. Вип. 2. С. 25–34. URL : http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21P03=FILE=&S21STR=miceru_2016_2_5 (дата звернення: 15.12.2019).

References:

1. Alesina, A., Giuliano, P. (2015). Culture and institutions. *Journal of Economic Literature*. (electronic journal). Vol. 53(4). P. 898–944. Available at: <https://pubs.aeaweb.org/doi/pdfplus/10.1257/jel.53.4.898> (accessed 6 November 2019).
2. Berger, P.L., Hsiao, H.-H.M. (1988). In *Search Of An East Asian Development Model*. New Jersey: Transaction Publishers.
3. Building a Digital Economy: The Importance of Saving Jobs in the EU's Creative Industries. TERA Consultants. 2010. Available at: http://kultur.creative-europe-desk.de/fileadmin/user_upload/Building_a_Digital_Economy_-_TERA.pdf (accessed 25 December 2019).
4. Creating Growth. (2014). Measuring Cultural and Creative Markets in the EU. EY. (electronic journal). Available at: <https://www.bibliit.it/wp-content/uploads/2014/12/EY-Creating-Growth-Measuring-Cultural-and-Creative-Markets-in-the-EU1.pdf>. (accessed 5 December 2019).
5. Ghemawat Pankaj. (2001). Distance still matters. *Harvard business review*. (electronic journal). Vol. 79(8). P. 1–12. Available at: <https://cutt.ly/Er4legu> (accessed 6 November 2019).
6. Dominelli L. (2004). *Social work: Theory and practice for a changing profession*. Oxford: Polity Press.
7. Gorodnichenko Y., Roland G. (2011). Which dimensions of culture matter for long run growth? *The American Economic Review*. (electronic journal). Vol. 101(3). P. 492–498. Available at: https://eml.berkeley.edu/~ygorodni/GorodnichenkoRoland_AEAPP.pdf (accessed 20 November 2019).
8. Guiso L., Sapienza P., Zingales L. (2006). Does culture affect economic outcome. *Journal of economic perspective*. (electronic journal). Vol. 20, N.2. P. 23–48. Available at: <https://pubs.aeaweb.org/doi/pdfplus/10.1257/jep.20.2.23> (accessed 11 November 2019).
9. Hofstede, G. (2001). *Culture's Consequenses: Comparing values, behaviors, institutions, and organizations across nations*. Thousand Oaks, London, New Delhi: SAGE Publications, Inc; 2nd edition.
10. Licht, A.N., Goldschmidt, C., Schwartz, S.H. (2007). Culture rules: The foundations of the rule of law and other norms of governance. *Journal of comparative economics*. (electronic journal). Vol. 35(4). P. 659–688. Available at: <http://www.faculty.idc.ac.il/licht/CR.pdf> (accessed 20 November 2019).
11. Shane S. (1995). Uncertainty avoidance and the preference for innovation championing roles. *Journal of International Business Studies*. (electronic journal) Vol. 26(1). P. 47–68. Available at: https://www.academia.edu/33995814/Cultural_Differences_in_Innovation_Championing_Strategies (accessed 20 December 2019).
12. Staines J. (2013). Mapping of Cultural and Creative Industry Export and Internationalisation Strategies in EU Member States. European Expert Network on Culture. (electronic journal) Available at: <http://www.interarts.net/descargas/interarts2564.pdf>. (accessed 10 November 2019).
13. Tadesse, B., White, R. (2010). Does cultural distance hinder trade in goods? A comparative study of nine OECD member nations. *Open Economies Review*. (electronic journal) Vol. 21(2). P. 237–261. Available at: <https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs11079-008-9090-8> (accessed 20 December 2019).
14. Tang, L. (2012). The direction of cultural distance on FDI: attractiveness or incongruity? *Cross Cultural Management: An International Journal*. (electronic journal) Vol. 19(2). P. 233–256. Available at: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/13527601211219919/full/html> (accessed 20 December 2019).
15. Trompenaars, F., Hampden-Turner, C. (2012). *Riding the waves of culture: Understanding diversity in global business*. New York: McGraw-Hill Education.
16. World-Low 9% of Ukrainians Confident in Government. (2019). GALLUP. Available at: <https://news.gallup.com/poll/247976/world-low-ukrainians-confident-government.aspx> (accessed 20 November 2019).
17. Kodachigov R. V. (2015) Strategii stimulirovaniya jeksporta produkcii kreativnyh industrij v stranah Evropejskogo sojuza [Creative industries export promotion strategies in the European Union]. *Izvestija UrGJeU [News of USUE]* (electronic journal), vol. 62, no. 6, pp. 114–125. Available at: <http://jne.usue.ru/ru/-2015/492> (accessed 25 December 2019).
18. Center for Strategic Development. Institutes and society [Centr strategicheskikh razrabotok. Instituty i obshhestvo] (2017). *Sociokulturnye faktory innovacionnogo razvitiya i uspeshnoj implementacii reform [Sociocultural factors of innovative development and successful implementation of reforms]*. Moscow. Available at: <https://www.csr.ru/uploads/2017/10/report-sf-2017-10-12.pdf>. (accessed 14 December 2019).
19. Shediakov V. Ye. (2016) Sotsiokulturnyi kapital yak element staloho ekonomichnoho zrostantia [Socio-cultural capital as an element of sustainable economic growth]. *Modeliuvannia ta informatyzatsiia sotsialno-ekonomichnoho rozvytku Ukrainy. [Modeling and informatization of socio-economic development of Ukraine]* (electronic journal), vol. 2, pp. 25–34. Available at: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21P03=FILEA=&S21STR=miceru_2016_2_5 (accessed 15 December 2019).

Hrytsayko Andriy
Ivan Franko National University of Lviv

MECHANISM FOR MANAGING THE SOCIO-CULTURAL POTENTIAL OF THE COUNTRY

The influence of the laws and peculiarities of transformation in the context of socio-cultural development of the country becomes especially relevant in view of the economic and social instability in society. A number of socio-economic turmoil in recent decades (the financial crisis of 2004–2008, the social crisis of 2013, the annexation of Crimea, the war in eastern Ukraine, etc.) have had a particularly negative impact on Ukraine's economic development and economic growth. In modern conditions, the country's progressive development and its economic growth is impossible without the development of socio-cultural potential. Considering the heterogeneity of individual cultural and social features of the regions of Ukraine, the study of socio-cultural potential becomes one of the decisive directions of public administration on the path of stabilization and development of the country. One of the reasons for the success of the leaders of economic growth is to build a state model of governance based on the socio-cultural approach. Today, there is no longer any doubt about the use of socio-cultural potential as a factor of economic growth. Considering the heterogeneity of individual cultural and social features of the regions of Ukraine, the study of socio-cultural potential becomes one of the decisive directions of public administration on the path of stabilization and development of the country. The current stage of development of society as a socio-cultural system is accompanied by profound changes in all spheres of public life. Today, the study of both mechanisms for managing socio-cultural potential and its components, and therefore based on them analysis and forecasting the development of individual countries and regions, does not raise any doubts, but rather gives the possibility of long-term comparative economic analysis. That is why there is an objective need to analyze the best world practices in managing the socio-cultural potential of the country and to use this experience to build an effective domestic model. However, the implementation of these reforms should not only occur as a mechanism for borrowing world practices, but, first and foremost, through the lens of analyzing the socio-cultural characteristics of the country as a whole and the socio-cultural potential of individual regions of the country. On the basis of the analysis it is necessary to form a system of socio-cultural indicators (indicators) that will allow to quantify the socio-cultural characteristics of different regions and regions of Ukraine. Reforms and governance of the country should only be undertaken in the light of these features.

Key words: socio-cultural potential, socio-cultural sphere, socio-cultural development, level of trust, public administration, management mechanism.

JEL classification: A13, I00, I28.